Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om gemenskapens deltagande i Europeiska forskningsprogrammet för metrologi (EMRP) som genomförs av flera medlemsstater”

KOM(2008) 814 slutlig – 2008/0230 (COD)

(2009/C 228/12)

Den 21 januari 2009 beslutade rådet att i enlighet med artiklarna 169 och 172 andra stycket i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”*Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om gemenskapens deltagande i Europeiska forskningsprogrammet för metrologi (EMRP) som genomförs av flera medlemsstater*”

Den 13 januari 2009 gav Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs presidium facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion i uppdrag att utarbeta ett yttrande i ärendet.

Med hänsyn till ärendets brådskande karaktär utsåg Europeiska ekonomiska och sociala kommittén vid sin 452:a plenarsession den 25 mars 2009 Antonello PEZZINI till huvudföredragande och antog enhälligt följande yttrande.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK anser att förslagets mål är viktiga och uppmanar kommissionen att försöka uppnå ett gemensamt europeiskt mätningssystem som når längre än nationella forskningsinsatser och -resultat för att uppnå ett europeiskt mervärde som alla kan ställa sig bakom.

1.2 Det slutliga målet är enligt EESK:s mening att nå fram till en gemensam internationell strategi, där EU inte spelar en underordnad roll utan verkar för standarder för material, produkter och processer som utvecklats i Europa och som överensstämmer med näringslivets och handelns intressen i EU.

1.3 I en numera ekonomiskt och socialt globaliserad omvärld, kan en europeisk metrologisk struktur som når toppnivå enligt EESK endast få positiva återverkningar på EU:s ekonomi.

1.4 EESK anser att det europeiska forskarsamfundet i allt högre grad måste involveras i arbetet med att utarbeta moderna system som gör det möjligt att tillämpa metrologin på utvecklingen inom områden som fysik, kemi, biologi, miljövetenskap, koldioxidutsläpp, nanoteknik, livsmedel, hygien och säkerhet på arbetsplatsen.

1.5 För att uppnå önskat och önskvärt resultat måste man enligt EESK mer beslutsamt sträva efter ett ökat samarbete mellan industrin, handeln och den offentliga sektorn i utvecklingen av den europeiska metrologiska forskningen i syfte att fastställa nya standarder i internationella forum.

1.6 Enligt EESK är det särskilt viktigt att den metrologiska forskningen inte framstår som ett avskilt och område som bara hänvisar till sig själv.

1.7 Reglering och standardisering sker via mätbara system som bygger på en internationellt erkänd och tillämpad metrologi. Därför föreslår EESK att man redan från början när nya system ska utarbetas förutom ackrediteringsorganen involverar de europeiska standardiseringsorganen (CEN, Cenelec, ETSI) och de nationella organen.

1.8 EESK anser att man bör göra allt för att inom den europeiska metrologiska forskningen uppnå ett nära samarbete mellan

— forskarvärlden,

— näringslivet,

— universitet, vetenskapliga organ och organ för högre utbildning,

— teknikplattformarna,

— det organiserade civila samhället

eftersom vi anser att det bara är på detta sätt, genom att undvika varje form av avskärmning, som man på EU-nivå kan uppnå internationellt accepterade resultat.

1.9 Kommittén ser fördelarna med kommissionens förslag som stöder EMRP-initiativet ([1]) (Europeiska forskningsprogrammet för metrologi) genom åtgärder som ger det en kraftig ”gemenskapsprägel” både genom

— gemensam programplanering och acceptans av de gemenskapsregler för deltagande som fastställs i sjunde ramprogrammet och

— en resurstilldelning som är större än rent nationella insatser.

1.10 EESK anser att ledningssystemet borde definieras bättre. Det är uppenbart att ett osäkert ledningssystem kan påverka forskningens utveckling och de önskade resultaten.

1.11 EESK upprepar i sammanhanget att det krävs ett ökat deltagande av de aktörer som direkt berörs av forskningens metrologiska resultat, både för att fastställa prioriteringar och utarbeta och bedöma anbudsinfordringar – som ska offentliggöras i Cordis och EUT – i syfte att få in förslag som omfattar deltagande av företag, universitet och forsknings- och utbildningscentrum både inom övervakning och kontroll av de finansierade programmen och projekten.

1.12 EESK anser att det vetenskapliga forskningsrådet vid EMRP bör få möjlighet att med bindande yttranden till EMRP-kommittén kontrollera de olika forskningsslag som ska finansieras, det årliga arbetsprogrammet och valet av den oberoende grupp som ska utvärdera förslagen, och att en observatör från kommissionen följer utvärderingspanelen precis som i sjunde ramprogrammet.

1.13 I samband med utarbetandet av det åttonde ramprogrammet för FoTU för perioden 2014–2020 bör man utforma ett verkligt permanent gemenskapsprogram som samordnas och förvaltas av kommissionen, som bygger på ett fortgående deltagande av berörda aktörer och som framför allt beaktar kraven från näringslivet, universiteten, forskningen, standardiseringsorganen och de internationella aspekterna av metrologiforskningen, särskilt i kontakterna med internationella organ som ISO, OECD och andra referensinstanser som IUAP ([2]).

2. **Inledning**

2.1 Den ökande globaliseringen inom industriproduktionen, tillhandahållandet av tjänster och handeln gör det nödvändigt att minimera de tekniska hindren för handelsutbytet. Grunden för denna process är ett tillförlitligt mätsystem som alla godtar.

2.2 Alltfler bestämmelser, särskilt på områden som

— säkerhet,

— livsmedelsmärkning,

— hälso- och sjukvårdssystem,

— miljö,

— bioteknik,

— nanoteknik och avancerade material,

— energi,

— transporter, telekommunikation och säkerhetssystem

kräver internationellt erkända system för spårbarhet och jämförbarhet.

2.3 Metrologiforskningen har en tydlig allmännyttig profil och är ett viktigt stöd vid regleringar och standardiseringar.

2.3.1 De europeiska infrastrukturerna för mätning stöds av europeiska organisationer som Europeiska ackrediteringsorganet (EA), Europeiska standardiseringsorganet (CEN), Europeiska metrologinätverket Euromet ([3]), som nu ingår i EURAMET, Institutet för referensmaterial och referensmätningar (IRMM) i Geel i Belgien och det gemensamma forskningscentrumet i samarbete med Internationella byrån för mått och vikt (BIPM).

2.4 Enligt BIPM kommer utvecklingen på tvärvetenskapliga områden som nanoteknik, avancerade material och materialegenskaper snart att behöva ett visst antal standarder för de nya referensmätningarna på områdena fysik och kemi ([4]).

2.5 I Europa kräver hållbar konkurrenskraft och innovation exakta mätningar och prov med spårbara resultat på alla områden för att upprätta långsiktiga standarder för referensmätningar som fastställts av internationella enhetssystemet (SI).

([1]) Se artikel 169 i fördraget.

([2]) International Union of Pure and Applied Physics.

([3]) I Euromet ingår de nationella metrologiinstituten i 32 länder, Institutet för referensmaterial och referensmätningar (IRMM) i Geel och EG:s gemensamma forskningscentrum.

([4]) BIPM. *Évolution des besoins dans le domaine de la métrologie pour le commerce, l'industrie et la société et le rôle du BIPM* (”Utveckling av metrologibehoven inom handeln, näringslivet och i samhället samt BIPM:s roll”), rapport 2007. Paris, 2008.

2.6 Den europeiska metrologiforskningen bedrivs inom nationella program för metrologiforskning och program inom ramen för ERA-NET, som ingår i sjätte ramprogrammet samt av ERA-NET Plus inom sjunde ramprogrammet. Inom ramprogrammen har också utvecklats projekt som iMERA (*Implementing Metrology in the European Research Area*) ([1]) iMERA-Plus ([2]), som utgjorde första fasen av EMRP, verksamheten vid Gemensamma forskningscentrumet ([3]) och EMRP:s aktuella förslag med ”variabel geometri”.

2.7 Under budgetåret 2009 anslogs 634 miljoner USD i federala medel till forskningsprogrammen vid *National Institute of Standards and Technology* (NIST).

2.8 Mot denna bakgrund anser EESK det viktigt att öka resurserna till den europeiska metrologiforskningen genom att koppla ihop den befintliga forskningskapaciteten i medlemsstaterna med den vid Gemensamma forskningscentrumet för att få till stånd en omfattande internationell kritisk massa. På så sätt undviker man dubbelarbete och resursslöseri och uppnår långt bättre resultat än genom ERA-NET Plus-samordningen inom sjunde ramprogrammet 2007–2013.

2.9 Som framgår av olika studier ([4]) kommer metrologiforskningen att bli mycket viktig i den närmaste framtiden, och EESK anser därför att man bör låta denna forskning ingå i de tematiska prioriteringarna i det kommande ramprogrammet 2014–2020 och ge den permanent ställning och uppbyggnad som ett forskningsområde i gemenskapen samtidigt som man ser till att de nationella forskningsinsatserna fortgående samordnas.

3. **Förslaget till program enligt artikel 169**

3.1 Syftet med förslaget, baserat på artikel 169 i EG-fördraget, är att inrätta ett europeiskt forskningsprogram för metrologi (EMRP) som sammanför 22 nationella metrologiforskningsprogram för att effektivisera den offentliga metrologiforskningen och göra den mer ändamålsenlig.

3.2 Programmet ska bidra till att strukturera det europeiska området för forskningsverksamhet genom bättre samordning av de nationella programmen. Därigenom blir det möjligt att tackla gemensamma europeiska utmaningar och undanröja hinder mellan nationella program.

3.3 Europeiska forskningsprogrammet för metrologi kommer att integrera de nationella programmen från 22 deltagande stater i ett enda gemensamt forskningsprogram för att

— framför att stödja målen för de europeiska nationella mätningssystemen,

— påskynda utveckling, validering och utnyttjande av nya mättekniker,

— stödja utveckling och genomförande av direktiv och förordningar.

3.4 Den föreslagna ledningsmodellen har fastställts på grundval av erfarenheter från det första artikel 169-initiativ som genomfördes under sjätte ramprogrammet, nämligen EDCTP ([5]).

3.5 EMRP-initiativet förväntas få ett anslag på 400 miljoner euro, varav 200 miljoner euro från deltagarländerna under perioden 2009–2016, samt ett förväntat bidrag från gemenskapen om 200 miljoner euro.

3.6 Samordningen anförtros sammanslutningen av nationella metrologiinstitut (Euramet e.V.), som inrättades 2007 enligt tysk lag som ideell förening. Sekretariatet ligger i Braunschweig (Niedersachsen). Sammanslutningen fungerar som europeisk regional metrologiorganisation och EMRP:s genomförandeorgan.

4. **EESK:s synpunkter**

4.1 Kommittén ställer sig bakom de grundläggande målsättningarna bakom förslaget, liksom metoderna, och understryker vikten av att målsättningarna konkretiseras på följande områden:

— Kompetensen i den metrologiska strukturen.

— Gemensamma, konkurrenskraftiga och öppna forskningsprojekt.

([1]) Utöver Gemensamma forskningscentrumets IRMM-projekt omfattar iMERA-projektet 20 partner i 14 länder.

([2]) Utöver kommissionen ingår 45 partner i 20 länder i iMERA-Plus.

([3]) GFC:s metrologiverksamhet beskrivs som följer: ”GFC kommer att bidra till EU:s konkurrenskraft, öppenhet på den inre marknaden och handel genom att ta fram och sprida internationellt erkända referenser och genom att främja ett gemensamt europeiskt mätningssystem”.

([4]) Jfr U.S. National Science and Technology Council. *Instrumentation and metrology in nanotechnology*. 2006, och BIPM. Rapport 2007.

([5]) Dvs.*European-Developing Countries Clinical Trials Program*, ”Partnerskapet mellan Europa och utvecklingsländerna inom området klinisk prövning”.

— Ökat deltagande från forskarsamfundet genom kompetensutveckling.

— Verkligt internationellt samarbete som främjar det europeiska systemet.

— En gemensam röst på global nivå.

— Framför allt ökat deltagande från näringslivet (sammanslutningar av företagare och arbetstagare), handeln och den offentliga sektorn i utvecklingen av den europeiska metrologiska forskningen.

4.2 Enligt EESK är det av grundläggande betydelse att den metrologiska forskningsvärlden inte framstår som en separat sektor. Användarna bör involveras i fastställandet av programmets prioriteringar, i systemet för utvärdering och urval av projekt, i utarbetandet av förslag och i övervakning av resultaten av projekten, detta i nära samarbete med standardiserings- och ackrediteringsorgan. EESK är emot alla slutna metoder.

4.2.1 EESK anser särskilt att reglerna för deltagande i EMRP till fullo och i alla avseenden bör respektera förordning (EG) nr 1906/2006 som innehåller reglerna för deltagande i sjunde ramprogrammet och dess budgetförordning för genomförandet.

4.2.2 Reglerna för deltagande i EMRP bör skapa sammanhängande tydliga ramar för ett effektivt genomförande och god tillgänglighet genom förenklade förfaranden för alla som deltar. Dessa regler bör underlätta utnyttjandet av intellektuella rättigheter som utvecklats av de enskilda deltagarna, samtidigt som de övriga deltagarnas och gemenskapens legitima intressen skyddas.

4.2.3 EESK understryker att lanseringen av ett europeiskt integrerat system för metrologisk forskning, gemensamt planerat av de deltagande nationella organen, kommer att ge ett otillräckligt resultat om man inte säkerställer deltagande från forskarvärlden, näringslivet, universiteten och standardiserings- och ackrediteringsorganen och dessutom skapar en strukturerad dialog med de europeiska teknikplattformarna [1] och det organiserade civila samhället.

4.3 Kommittén noterar att artikel 169 i EG-fördraget ger gemenskapen möjlighet att delta i forskningsprogram som inletts gemensamt av flera medlemsstater på villkor att målen är tydligt fastställda och relevanta för gemenskapen och för ramprogrammet, att det finns ett europeiskt mervärde och en relevant kritisk massa samt att det finns ett tydligt verksamhetsprogram och strukturer för förvaltning och genomförande.

4.4 EESK anser att man bör fastställa tydligare mål, inte bara med avseende på stödet till de nationella mätningssystemen, stärkandet av nätverken av nationella metrologiska institut och utsedda institut, och integrering av pågående nationell verksamhet.

4.5 EESK anser att det saknas ett tydligt angivande av prioriterade åtgärder och förväntade resultat som till fullo visar att det finns

— ett europeiskt mervärde i förslaget,

— en tydlig och uttömmande redovisning av det gemensamma programmet och den integrerade verksamheten,

— en ledningsstruktur.

4.6 Detsamma anser EESK gäller för fastställandet av kompetensbidragen för forskare eller organisationer, nationella metrologiska institut eller utsedda institut.

4.7 Vad avser det föreslagna ledningssystemet skulle det kunna definieras bättre. Förutom att understryka att också andra sammanslutningar än Euramet, t.ex. Eurachem [2], verkar på europeisk nivå vill kommittén understryka att en stor del av själva programmet ”som en tillfällig lösning” kommer att förvaltas av *National Physical Laboratory*, ett brittiskt organ, trots att Euramet e.V. anges som EMRP:s genomförandeorganisation.

[1] Jfr t.ex. mikromatriser och avancerad masspektrometri.

[2] Eurachem är ett nätverk av europeiska organisationer som har till syfte att upprätta ett internationellt system för spårbarhet vad avser mätningar inom kemisektorn, samt att främja högkvalitativa metoder. Eurachem Europa har 35 medlemsstater.

4.8 Slutligen vill EESK påpeka det oroande i att det varken i lagstiftningsförslaget eller i bilagorna föreskrivs något konkret deltagande från de aktörer som direkt berörs av forskningens metrologiska resultat: hela näringslivet, handeln, standardiserings- och ackrediteringsorganen och den offentliga sektorn.

4.9 Sammanfattningsvis anser EESK att det vore bättre att inrikta sig på ett pilotprojekt inom den europeiska metrologiska forskningen med begränsad varaktighet (till 2013), som en uppföljning av iMERA-Plus, samt inom ramen för utarbetandet av det åttonde ramprogrammet för FoU 2014–2020 studera möjligheterna till ett verkligt, permanent gemenskapsprogram, med tydligare och mer beprövad uppbyggnad. Det programmet skulle förvaltas av kommissionen för samtliga medlemsstater och associerade länder och förses med en förvaltningskommitté och en rådgivande kommitté, vilket skulle möjliggöra en stabil process för samråd, styrning och övervakning från berörda aktörers sida för att i första hand motsvara näringslivets krav.

5. **Särskilda kommentarer**

5.1 Kommittén ser fördelarna med kommissionens förslag till stöd för EMRP-initiativet ([1]) som innebär en utpräglad ”gemenskapsstruktur” genom den gemensamma programplaneringen, den planerade resursfördelningen, andan av ömsesidigt lärande, och kommittén uppskattar också reglerna för deltagande för företag, universitet och forskningsinstitut samt utvärderingen av förslagen, där en observatör från kommissionen ska delta, som i sjunde ramprogrammet.

5.2 När det däremot gäller förslagen till hur EMRP ska ledas anser kommittén följande:

a) EMRP-kommittén, som endast består av företrädare för nationella metrologiska institut, och med IRMM ([2]) som enda observatör, skulle ansvara för genomförandet av programmet, särskilt:

— beslut om utveckling och uppdatering av EMRP,

— inrättande och avveckling av de kommittéer som behövs för underprogrammen,

— utarbetande av och beslut om EMRP:s genomförandevillkor, inbegripet kriterier för urval och utvärdering,

— godkännande av gruppen av utvärderare,

— beslut om finansieringen av forskningsprogram och -projekt, på grundval av finansieringsvillkoren, i den mån Euramet godkänns av Europeiska kommissionen,

— godkännande av EMRP:s del av budgeten för det kommande budgetåret,

— utarbetande och offentliggörande av anbudsförfaranden för intresseanmälan och för förslag avseende EMRP,

— tillsyn av lämplig och systematisk redovisning av EMRP-sekretariatets uppgifter,

— övervakning och kontroll av framstegen för program och projekt som finansierats och av beslut om korrigerande åtgärder ([3]).

b) EMRP:s forskningsråd, som består av 16 medlemmar, varav

— 1 från BIPM,

— 1 från Europeiska kommissionen

— 1 från Europeiska forskningsrådet,

— 1 från Europaparlamentet,

— 1 från Eurolab,

— 1 från europeiska standardiseringsorgan,

— 1 från europeiska samarbetsorganisationen för legal metrologi, Welmec ([4]),

— 9 deltagare från näringsliv, forskning och den akademiska världen

([1]) Se artikel 169 i fördraget.
([2]) IRMM – kommissionens institut för referensmaterial och mätningar, Gemensamma forskningscentret.
([3]) Se stadgar för Euramet E.V., 11.01.2007, artikel 14 punkt 5.
([4]) Welmec: Western European Legal Metrology Cooperation.

är rent rådgivande vad avser de strategiska aspekterna av EMRP och beslutsprocesserna för de särskilda programmen ([1]).

5.3 EESK vill på nytt peka på behovet av att involvera EMRP:s forskningsråd, med utslagsgivande röst och med icke underordnad status, särskilt vad avser följande: utveckling och uppdatering av EMRP, de kommittéer som behövs för underprogrammen, urval och sammansättning vad avser gruppen av utvärderare, beslut om finansieringen av forskningsprogram och -projekt, utarbetande och offentliggörande av anbudsförfaranden för intresseanmälan och förslag som ska offentliggöras i Cordis och EUT samt övervakning och kontroll av framstegen för program och projekt som finansierats.

Bryssel den 25 mars 2009

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ordförande

Mario SEPI

([1]) Se stadgar för Euramet E.V., 11.01.2007, *Rules and procedures* del B punkt III.